

Aria – między liryką a epiką, w: „*Natchnienia poety i muzyka żenić się z sobą powinny*”. *Studia i szkice o librecie*, red. E. Nowicka, A. Borkowska-Rychlewska, Poznań 2013.

Inaczej niż w dramacie, w którym akcja budowana jest w oparciu o różne formy dialogu, podstawą dynamiki libretta operowego jest oscylacja dwóch podstawowych form: recytatywu i arii, a więc z jednej strony czynnika dynamizującego akcję, a z drugiej zatrzymującego ją w lirycznym bezruchu. Szereg cech barokowych ariach pozwala mówić o nich jako o autonomicznych w obrębie struktury dramatycznej lirycznych całościach, w których wyróżnić można niezależną od bohatera operowego kategorię podmiotu lirycznego. Zmiana, jakiej od końca osiemnastego wieku i zwłaszcza w wieku dziewiętnastym poddana została aria, wiąże się ze stopniowym uobecnianiem w owej formie elementów epickich, np. takich jak opis i opowiadanie; bohater operowy staje się narratorem. Wiązać to można z postulowaną przez wielu reformą opery w kierunku jej większego udramatyzowania, co – zamiast tradycyjnymi, dramatycznymi metodami – odbywa się w librecie operowym poprzez wprowadzenie doń pierwiastka epickiego.